

Důvěrné.

P. T. důstojný pane!

Volby do říšské rady na Moravě, letos ukončené, nevýratně nás o tom poučily, že zásady vylučného liberalismu a socialního radikalismu ovládly českou inteligenci v míře netušené a šíří se úžasné i mezi lidem výrobním.

Proti těmto zásadám podvratným, jež takměř silou elementární zachvacují všechny vrstvy národu českého, poměrně málo se podniká, takže se zdá, jakoby buď nebylo dosti porozumění pro tyto, církvi, vlasti a společenskému míru a pokoji nebezpečné proudy a hnutí časová, anebo nebylo dosti zmužilosti jim se na odpor postavit a lid náš na společnou obranu zorganizovati.

V těchto zlých dobách, kdy veřejné poměry jsou elektřinou revoluční prosyceny, lid katolický jest posud v boji za práva svá málo vycvičen, namnoze bojácny a nerozhodný. Kým pak div, že výsledky letošních voleb nebyly takové, jak se očekávalo!

Nuže, jak se máme připravit na budoucí postup v politickém našem životě a čeho se má nyní chápati katolické naše duchovenstvo?

Po našem soudu musí veškeré duchovenstvo naše bez odkladu a ze všech sil věnovati se práci nejen pro blaho duševní, nýbrž i hmotné, jmenovitě musí se stavěti v čelo organizace též ve směru hospodářsko-politickém a socialním čili účastňovati se pilně drobné práce, a lid všude a ve všem poučovati, má-li vliv míti na volby, chce-li lid k sobě připoutati a jej k účinné práci ku blahu církve a národa a vlasti roznítiti.

Jest sice pravda, že kněžstvo v duchovní správě činí vše, co možno, ale také nelze upřít, že mnozí katolíci se této správě duchovní zhoubným působením liberálů a socialistův odcizili, a že tudíž práce na poli hospodářsko-politickém a socialním valně napomáhá k dobrému a zabezpečuje knězi vliv na veřejné záležitosti. Či nepřesvědčili jsme se o tom při posledních volbách a nedokazuje to denní zkušenost, že tam, kde není nějakého spolku katolického, ať úvěrního nebo hospodářského nebo družstevního a kde kněžství nepůsobí v místě a na okresu v rozličných organizacích a spolcích, kněz v rozhodných dobách a bojích, jako jsou na př. volby, nepožívá náležitě důvěry a v lidu nenalézá potřebné opory, takže se zdá, jakoby v té chvíli lid a kněz sobě odcizeni byli?

A to jest právě snahou nepřátel našich, aby kněžstvo osamotili, lid mu odcizili a aby takto prakticky provedli zásadu, že náboženství je soukromou věcí, na něž netřeba míti žádného ohledu u veřejném životě.

Jako všude jinde, tak i u nás směřují snahy liberálů k tomu, aby zaujali přední místa ve všech důležitějších korporacích, spolcích, obecních výborech atd. a mezi své přívržence je rozdělili, stoupence pak katolicko-národní, jmenovitě kněžstvo, z vlivuplných míst aby vytlačili a odstranili. To se provádí nyní systematicky jak v obecních výborech, tak v nově zakládaných družstvech, hospodářských a jiných spolcích a podnikcích akciových atd.

A jest toho věru litovati, že naše velebné duchovenstvo do všech takových družstev a spolků nevstupuje — byť i proti vůli našich liberálů — a že se v popředí jich nestaví, jak to dříve bývalo.

S povděkem velikým se uznává, že naše kněžstvo veliké oběti přináší ku všeobecnému blahu lidu; ale všechno to nepomáhá u lidu tolik, jako když kněz súčastňuje se drobné práce hospodářské, předně ve své farnosti a potom i v okrese. Než tato drobná práce nesmí se ponechávati jenom jednomu až dvěma kněžím v celém kraji; naopak jest součinností veškerého duchovenstva potřebí. Práce jednotlivců nestačí, má-li se kýženého účelu dosíci.

Z té příčiny obrací se výkonný výbor katolické strany národní na Moravě, maje na zřeteli blaho našeho národa v této vážné době, dokud ještě čas, — a jest věru již srochovaný — na velebné naše duchovenstvo vůbec, bez něhož naše nejlepší snahy se nezdaří, a na jednoho každého p. t. kněze zvláště, aby bez otálení všude a na všech místech, pokud se tak ještě nestalo, vy toupilo na kolbiště práce veřejné a ujal se s nadšením a vytrvalostí katolické organizace.

Na ten čas pokládáme za nejnáléhavější úkoly:

① Aby v každé farnosti, kde jen poněkud lze, se založila „Raiffeisenova záložna“, a tam kde již jest, aby kněží jejího řízení a práce v ní se nevzdávali.

V této příčině všechny návody a pomucky lze dostati u „svazu ústředního založen Raiffeisenových v Brně“ (Štárborněnská ulice), po případě bude také vlp. Jan Holba, kaplan v Letovicích, ochoten, k tomuto účelu potřebné rady a pokyny poskytnouti.

② Nejdůležitější hospodářskou institucí na Moravě jest „Zemědělská rada pro markrabství Moravské“, volená delegáty hospodářských spolků a proto nemalou důležitost mají též „okresní hospodářské spolky“.

Jest tudíž, zvláště letos, kdy v brzku budou voleni delegáti do „Zemědělské rady“, nanejvýš žádoucí, aby všichni kněží v každém okrese hned do spolku hospodářského vstoupili, o volbu kněží a rozhodných katolíků do výboru a o zvolení našich kandidátů za delegáty se přičinili. Kde by však pro velikou přesilu liberálů a priori, nebylo lze něco pořídit, budiž založen zvláštní spolek okresní, v němž by se sdružili příslušníci strany naší.

V této příčině dlužno se obrátiti o poradu, stanovy atd. na vlp. Kristína Luxa, kněze O. S. B. v Rajhradě, nebo dp. faráře Ladislava Zavadila v Křížanově, nebo p. Frant. Homolka, správce velkostatku v Chrlících u Brna.

③ Velmi časovým a na vysoké potřebným zřízením jsou rozličná družstva, jmenovitě „úsporní a prodejní družstva hospodářská“, o jejichž zakládání přičinují se nyní hlavně lidoveckí úředníci „zemědělské rady“. Jest však pozorovati, že kněží do družstev těch nevstupují. Pročež jest nezbytno, aby kněží a přívrženci naší strany do družstev vstupovali, nová zakládali a do správních rad voliti se dali.

Přednášky, stanovy a j. v. obstará dp. Vincenc Ševčík, zemský poslanec a farář na Viskách u Letovic.

④ V každém městě a městečku, zvláště prunyslovém, budiž založen nějaký katolický spolek, buď katol. beseda, nebo spolek katol. mužů a jinochů, nebo katol. dělníků nebo i odborový.

Všecky potřebné informace v tomto oboru podá vlp. Jos. Cejpek, kaplan u sv. Tomáše v Brně, nebo vlp. Jan Šrámek, kaplan v Novém Jičíně.

Poučení o schůzích, spolkách a zákonech spolčovacím vydalo lonského roku jako brošuru družstvo „Vlast“ v Praze.

⑤ Zdá se, že v poslední době činnost katolicko-politických jednot poněkud ochabuje. Žádáme tudíž snažně a důtklivě velebné duchovenstvo, aby opět tyto nadějně spolky ve všech okresích hledělo vzpružiti častějšími schůzemi a nedobytnými tvrzemi katolickými je učiniti.

Časopisy naše — zejména „Hlas“ — nerozšiřují se bohužel v té míře, jak toho třeba. Lidovecké a jiné nepřátelské listy odebrají se v mnohých hostincích, spolkách, záložnách a od obecních představenstev, časopisů katolických však zřídka lze tam nalézt; a přece ještě posud mohl by mnohý kněz vhodným zakročením nepřátelské listy z míst těch hravě vymýtití a katolické tam zavésti.

Má-li „Hlas“, který jest bez odporu nyní nejlépe redigovaným ze všech katolických listů politických, poslání své na Moravě zdárně vykonati, musí býti co nejvíce podporován a zvláště mezi lidem katolickým všude rozšiřován a čten. Že i ostatní časopisy katolické, jako jsou „Selské Hlasy“, „Našinec“, „Mír“, „Stráž“ atd., dlužno účinně fedrovati, nemusíme ani zvláště podotýkati.

Abý účelná organizace katolického lidu na Moravě se provedla, ustanoven byl k tomu za sekretáře katolické strany národní pan Frant. Štábl, redaktor „Hlasu“ v Brně (Besední dům), jemuž častější zprávy o politických, národních a hospodářských poměrech, časových prouděch a hnutích zasílati, jakož i návrhy, přání atd., co by straně naší bylo v tom neb onom kraji podniknouti, sdělovati račtež.

Poněvadž již v roku 1902 budou volby do zemského sněmu na Moravě, jest nám hned nyní přípravné práce k nim konati. Z té příčiny žádáme velebné duchovenstvo a „Katol.-politické jednoty“, aby bez prodlení vhodné kandidáty pro svůj volební okres vyhledávali a návrhy a dobrá zdání o této věci do konce května t. r. p. sekretářovi strany podávali.